

Finansloven 2015 – muligheder og udfordringer for professionshøjskolerne

Regeringen fremlagde den 26. august 2014 sit forslag til finanslov for 2015. Dette notat beskriver, hvad finanslovsforslaget vil betyde for professionshøjskolerne og Danmarks Medie og Journalisthøjskole, og kommer med forslag til, hvordan midlerne også kan prioriteres

Varig og større bevilling til forskning og udvikling

I finansloven for både 2013 og 2014 blev der afsat en bevilling tre år frem til udviklings- og evidensbaseret af professionshøjskolernes uddannelser. I forslaget til finanslov 2015 foreslås denne bevilling sammen med bevillingen til praksisnære ph.d. forløb inden for uddannelsesforskning at blive forlænget med endnu et år til og med 2017.

Det betyder, at professionshøjskolerne kan se frem til at modtage 273 mio. kr. årligt til praksisnære forsknings- og udviklingsaktiviteter, og 30 mio.kr. til praksisnære ph.d. forløb inden for uddannelsesforskning i årene 2015 til 2017.

Danske Professionshøjskoles vurdering

Det er som udgangspunkt positivt, at den nuværende tidsbegrænsede bevilling til forskning og udvikling forlænges endnu et år frem til 2017. I forhold til professionshøjskolernes nye opgave med at varetage egentlige forskningsaktiviteter rettet mod professionernes arbejdsfelter og med at opbygge et evidensbaseret grundlag for viden på professionshøjskolerne er beløbet dog ikke ret stort, og en tidshorisont på tre år er kort.

For at løfte uddannelser og professioner har professionshøjskolerne brug for en fast bevilling til forskning og udvikling på 500 mio. kr. årligt. Professionsuddannelserne udmærker sig ved særlig praksisnærhed i uddannelserne, som bygger på mange års fokus på og erfaring med deltagerdreven innovation og udvikling af professionerne. En fast bevilling vil derfor være en strategisk og langsigtet investering for Danmark, da den vil sikre, at professionshøjskolerne kan bidrage positivt til at imødekomme behovet for innovative og professionelle på fremtidens arbejdsmarked.

Der er i forslaget til finanslov 2015 afsat samlet set 21,4 mia. kr. til forskning og innovation. Den ønskede varige bevilling til professionshøjskolerne udgør under 2 procent af disse midler.

Danske Professionshøjskoler foreslår, at en del af midlerne i fx forskningsreserven, som regeringen lægger op til udmøntes til velfærdsområdet, netop anvendes til dette formål.

Fortsatte krav til effektivisering betyder færre penge at uddanne for

Statens effektiviseringstiltag, som effektueres gennem en reduktion af taksterne til de videregående uddannelser har været et vilkår gennem flere år. Konkret betyder det, at statens enhedsomkostninger pr. årsværk vil falde fra i gennemsnit 64.100 kr. i 2014 til 63.300 kr. i 2015 og 61.300 kr. i 2016. Det betyder, at der i 2015 vil være 800 kr. mindre pr. studenter-årsværk i sammenligning med indeværende år.

Danske professionshøjskoles vurdering

Professionshøjskolerne er enige i, at vi som en offentlig uddannelsesinstitution har en forpligtigelse til at være mest muligt effektive, så vi kan bruge flest mulige af de tildelte ressourcer på vores uddannelser. Det er en opgave vi tager seriøst, og har succes med. Professionshøjskolerne har gennemgået store effektiviseringer i de seneste år og uddanner i dag langt flere studerende for færre midler end tidligere.

De besparelser på uddannelse, som reduktionen i taksterne udgør, er problematiske, fordi de ikke tager højde for, at der samtidig med øgede krav til effektivisering også stilles øgede krav til kvaliteten af de uddannelser, som professionshøjskolerne udbyder, herunder for eksempel at underviserne skal tilbringe mere tid med de studerende, og at uddannelsernes vidensgrundlag skal styrkes med kravet om, at underviserne arbejder mere systematisk med forskning og udvikling.

Danske Professionshøjskoler deler med andre ord de politiske ønsker og krav til en øget kvalitet i uddannelserne, men ønsker også at gøre opmærksom på, at mulighederne for at realisere disse ambitioner begrænses, når de økonomiske vilkår for uddannelserne forringes.

Omstillingsreserve til medfinansiering af fælles effektiviseringer

Omstillingsreserven, der blev etableret i 2011, og som med virkning fra 2014 hvert år reducerer taksterne til uddannelserne med nye 2 procent, føres i forslag til finanslov tilbage til taksterne igen, dog kun i 2015. De tilbageførte 2 procent udgør cirka 70 mio. kr. i 2015.

Med omstillingsreservens tilbageføring til sektoren i 2015 hører desuden den anmærkning, at ministeren ligesom i 2014 er bemyndiget til at pålægge institutionerne at medfinansiere fælles effektiviseringsløsninger på det administrative område, herunder studieadministrationen med det tilbageførte beløb.

Samtidig foreslås det i finanslov 2015 at fastholde en reduktion af taksterne på 4 pct. i 2016, 6 pct. i 2017 og der tilføjes yderligere 2 pct., så der i 2018 budgetteres med en reduktion i taksterne på 8 pct. Det svarer til, at professionshøjskolerne i 2018 kan forvente en besparelse på samlet over 300 mio. kr.

Dele af omstillingsreserven i 2016, 2017 og 2018 er med forslag til finanslov 2015 øremærket til at finansiere en takstsammenlægning. Det er en teknisk sag, men konkret vil det bl.a. betyde, at uddannelser, der som læreruddannelsen har et faldende optag i disse år, vil blive ramt økonomisk af takstsammenlægningen. Omvendt vil uddannelser med en stigning i aktivitetsniveauet, som er over gennemsnittet for de erhvervsrettede videregående uddannelser, vinde noget. Samlet set vil det skulle gå i 0 for alle de erhvervsrettede videregående uddannelser.

Danske Professionshøjskoles vurdering

Det er positivt, at reduktionerne i taksterne, som følge af omstillingsreserven heller ikke realiseres i 2015. Danske professionshøjskoler forventer, at omstillingsreserven også i 2016 og frem prioriteres til initiativer i sektoren i overensstemmelse med lovens anmærkninger. Samtidig skal det noteres, at omstillingsreservens beslag på stadig flere ressourcer samt uvished om reservens anvendelse, fratager professionshøjskolerne muligheden for at planlægge. Professionshøjskolerne vil derfor foreslå, at omstillingsreserven også i 2016 og frem tilbageføres til uddannelserne, så institutionerne selv kan forvalte midlerne, hvilket er inden for selvejets rammer.

1.5 mia. kr. til målrettede velfærdsforbedringer

Regeringen har afsat en reserve på 1.5 mia.kr. årligt i 2015 og frem til 2018 til konkrete velfærdsforbedringer mv. Reserven udmøntes i forbindelse med forhandlingerne om finansloven.

Danske Professionshøjskoler vurdering

Det er positivt, at der afsættes midler til konkrete velfærdsforbedringer i Danmark. Danske Professionshøjskoler vil som udbydere af de store velfærdsuddannelser gerne pege på to initiativer, der i særlig grad vil kunne bidrage til at forbedre velfærden, nemlig at der fra denne reserve afsættes midler til et taxameterløft af pædagog- og socialrådgiveruddannelsen og udvikling af systematisk viden om konkrete indsatser i forhold til samfundets svageste.

Det er i høj grad indsatsen i daginstitutioner og i det sociale arbejde, der for alvor kan gøre en forskel i forhold til at ændre den enkeltes vilkår. Derfor er det også tankevækkende at netop pædagog- og socialrådgiveruddannelsen udløser nogle af de laveste taxameter- og dermed har meget få penge at uddanne for sammenlignet med andre uddannelser.

En langsigtet måde at investere i forholdene for udsatte børn og unge og samtidig øge den sociale mobilitet kunne derfor være at prioritere et økonomisk løft af uddannelsen til pædagog og socialrådgiver.

Hvis pædagog- og socialrådgiveruddannelsen skal stå mål med de udgifter og de krav, der stilles til at uddanne fremtidens studerende af høj faglig kvalitet, vil vi foreslå et løft af uddannelsernes forholdsvis meget lave og historisk bestemte taxametertilskud. Et økonomisk løft på disse to uddannelser på for eksempel 5.000 kr. pr. årsværk vil koste ca. 67 mio. kr. årligt, og et løft til et niveau, der svarer til taxametret til læreruddannelsen vil koste godt det dobbelte.

For under 10 procent af den afsatte reserve vil det med andre ord være muligt at lave et langsigtet løft af de professioner, som er helt centrale i forhold til udsatte børn og unge, mennesker med sociale problemer, funktionsnedsættelser og så videre.

Der vil også være et stort samfundspotentiale i at prioritere forskning på socialområdet. De tilbud, samfundet giver til socialt udsatte børn og unge samt voksne med funktionsnedsættelser eller særlige sociale problemer, bygger på et begrænset fundament af forskningsbaseret viden. Der mangler viden om selve indsatsen og dens resultater, men midlerne til anvendelsesorienteret forskning er meget begrænsede.

Danske Professionshøjskoler ser derfor et stort samfundspotentiale i, at der til professionshøjskolerne tilføres flere midler til anvendelsesorienteret forskning inden for velfærdsområdet. Det kan for eksempel være i form nationale forskningsprogrammer om effekterne af metoder og indsatser i det sociale arbejde.